

KOVOVÉ A DŘEVĚNÉ KONSTRUKCE 2

Přednášky:

1. Ocelové konstrukce - halové stavby
2. Ocelové konstrukce - haly velkých rozpětí
3. Ocelové konstrukce - patrové budovy
4. Ocelové konstrukce - vysoké budovy
5. Ocelové konstrukce - ocelové a ocelobetonové mosty, lávky
6. Ocelové konstrukce - předběžný návrh prvků ocelových nosných konstrukcí
7. Dřevěné konstrukce - úvod, historie DK, vlastnosti dřeva, dřevo a výrobky na bázi dřeva
8. Dřevěné konstrukce - navrhování - tah, tlak, ohyb, smyk, průhyb; zatížení
9. Dřevěné konstrukce - spoje, ochrana proti znehodnocení a požáru
10. Dřevěné konstrukce - rovinné a prostorové dřevěné konstrukce, patrové budovy, haly
11. Dřevěné konstrukce - historie, krovy, stropy, zesilování
12. Dřevěné konstrukce - předběžný návrh prvků dřevěných nosných konstrukcí

4. Ocelové konstrukce – vysoké budovy

Obsah přednášky:

1. Historie
2. Nejvyšší konstrukce
3. Zvláštnosti navrhování
4. Shrnutí

1. Historie

- **Starověk:** hliněné cihly + dřevěné stropy (až 4 patra)
- **Římané:** cihly + dřevo (až 10 pater)
- **Středověk:** cihla, kámen, dřevo, vyzdívané dřevo, **litina**, **ocel**
  - 1784 Angličan H. Cort - svářková ocel
  - 1855 Angličan H. Bessemer - plávková ocel

Skelety

- dřevěné, později ocel: New York 1854: 6 pater (svářková ocel)
- problémy: nosnost skeletu, výtahy, instalace, stěny, požár

výtahy:	parní	1857 N.Y.
	hydraulické	1870
	elektrické	1890

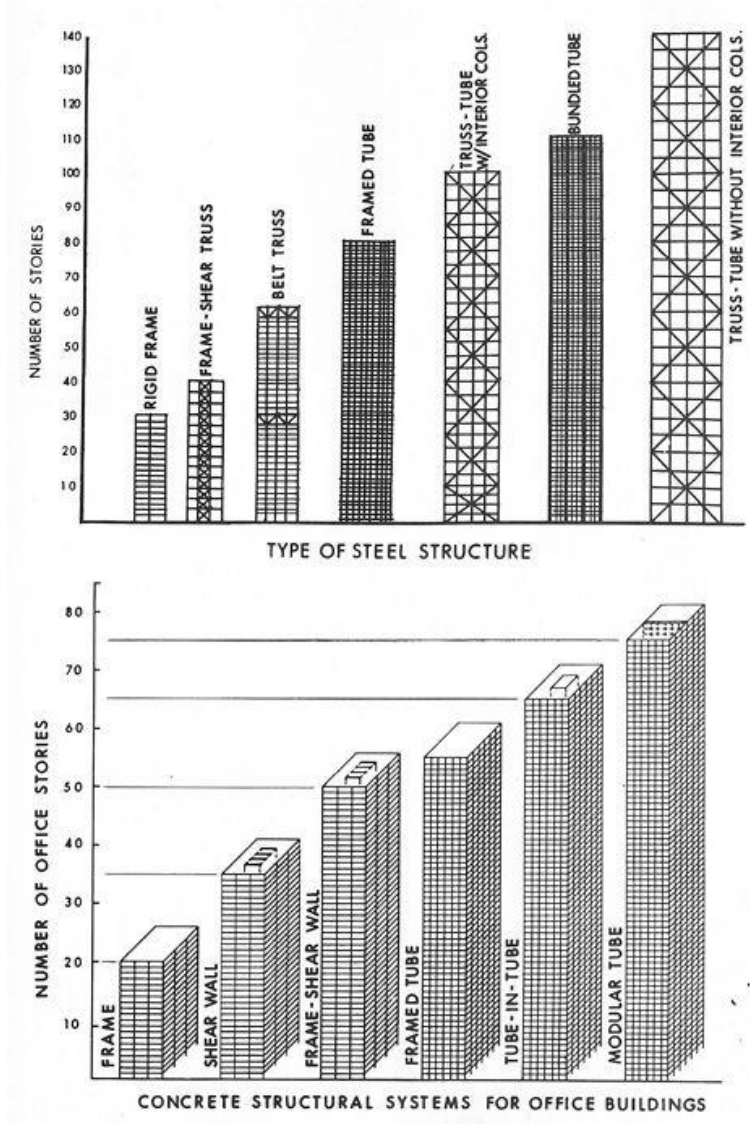
Vývoj vysokých budov

- **1885 Chicago** - budova pojišťovny (10 pater)
- sloupy z litiny, stropy: do 6. patra svářková oc., další 4 patra plátková ocel
- **Po roce 1900: období „věžových“ mrakodrapů (New York)**

N.Y.	1898	118 m	
N.Y.	1908	187 m	(Singer Building, 47 pater)
N.Y.	1913	241 m	(Woolworth Building, 57 pater)
N.Y.	1928	319 m	(Chrysler Building, 77 pater)
N.Y.	1931	381 m	(Empire State Building, 102 pater, styl Art Deco)
- **Po roce 1970: období modernizmu (Chicago, New York)**

N.Y.	1972-2001	W.T.C.	412 m, 110 p.
Chicago	1974	Sears Tower	443 m, 110 p.
- **Současnost: ocelobeton, megakonstrukce: např. Taipei 101 (449 m), vysokopevnostní beton + ocel: např. Burj Khalifa Dubai (636 m)**

Konstrukční systémy vysokých budov

Konstrukční systémy dle Fazlura Khana (stavební inženýr a architekt původem z Bangladéže, působil v USA)

Konstrukční systémy vysokých budov

- **rámový systém**
  - budova je ztužena pomocí rámových ztužidel
  - rám tvoří stojky a příčle, rámový roh přenáší normálovou a posouvající sílu a ohybový moment
- **systém s příhradovým ztužením**
  - budova je ztužena pomocí příhradových ztužidel
  - diagonálně orientované prvky po obvodě či uvnitř konstrukce; diagonální prvky jsou namáhány pouze normálovou osovou silou (tah/tlak)
- **stěnový systém**
  - budova je ztužena pomocí stěn
  - stěny často tvoří jádro budovy (nejčastěji železobetonové jádro), kterým jsou vedeny hlavní komunikační cesty, výtahy a schodiště
- **systém se ztužujícími pásy**
  - pro budovy s větším počtem pater je již zapotřebí, aby sloupy spolupůsobily v celé konstrukci, a proto se vkládají vodorovné ztužující pásy na šířku pater

New York Times Building (NY) – příklad systému s příhradovým ztužením

Konstrukční systémy vysokých budov

- **tubusový (trubkový) systém**

- tuhá trojrozměrná konstrukce zajišťuje spolupůsobení celé budovy pro přenesení momentových účinků od zatížení
- tubus může zahrnovat smykové stěny, sloupy, nosníky
- všechny prvky jsou spojené tak, aby působily jako jeden celek
- hlavním rysem tubusu jsou hustě rozmístěné obvodové sloupy propojené vysokými příhradovými nosníky, které tvoří nosnou konstrukci budov a zajišťují odolnost vůči vodorovnému zatížení

- **vícetubusový systém**

- existují různá uspořádání tubusových konstrukcí: pravoúhlé rámové, příhradové, tuhé jádrové stěnové tubusy, tubus v tubusu či svazek tubusů

Dewitt Chestnut Apartment (Chicago) – příklad rámového tubusového systému

Konstrukční systémy vysokých budov

Centrum Onterie (Chicago) – příklad příhradového tubusového systému

Hancock Centre (Chicago) – příklad příhradového tubusového systému

Sears Tower (Chicago) – příklad systému svazku tubusů

4. Ocelové konstrukce – vysoké budovy

Obsah přednášky:

1. Historie
2. Nejvyšší konstrukce
3. Zvláštnosti navrhování
4. Shrnutí

2. Nejvyšší konstrukce

Žebříček výšek podle:

- architektonického vrcholu budovy – bez antény (uvedeno v tabulce, stav k 03/2024)
- nejvyššího bodu budovy – včetně antény (uvedeno v tabulce, stav k 03/2024)

1.	Burj Khalifa	Dubai	828 m	830 m	2010
2.	Merdeka 118	Kuala Lumpur	679 m	680 m	2023
3.	Shanghai Tower	Shanghai	632 m	632 m	2015
4.	Makkah Royal Clock Tower	Mecca	601 m	601 m	2012
5.	Ping An Finance Center	Shenzhen	599 m	599 m	2017
6.	Lotte World Tower	Seoul	555 m	556 m	2017
7.	One World Trade Center	New York City	541 m	546 m	2014
8.	Guangzhou CTF Finance Centre	Guangzhou	530 m	530 m	2016
9.	Tianjin CTF Finance Centre	Tianjin	530 m	530 m	2019
10.	CITIC Tower	Beijing	528 m	528 m	2018
11.	Taipei 101	Taipei	508 m	508 m	2004

Poznámka: architektonický vrchol budovy – zahrnuje věže na vrcholu budovy, avšak nezahrnuje antény, nápisy, stožáry nebo jiná funkčně-technická zařízení.

1. Burj Khalifa (Dubai, Spojené arabské emiráty)

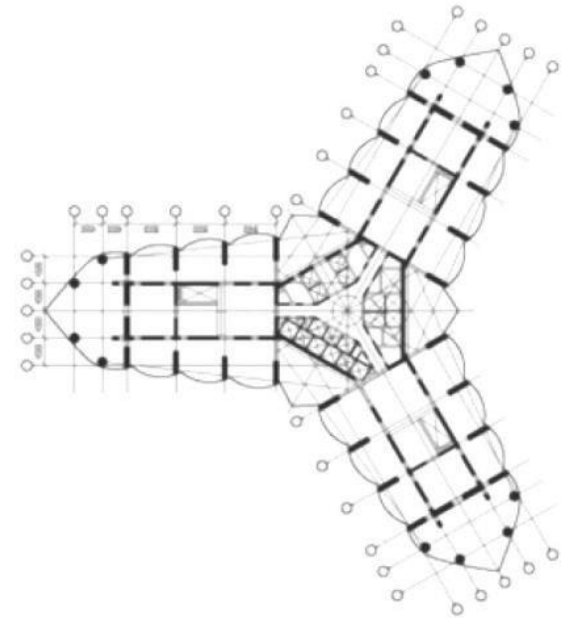

- výška: 828 m (architektonický vrchol budovy)
830 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2010
  - architekt: Adrian Smith
(Skidmore, Owings & Merrill)
  - hlavní inženýr: W. F. Baker
  - stavba: Samsung C&T Corporation; Arabtec;
Besix
-
- 163 podlaží, třípodlažní výtahy
  - vysokopevnostní beton C65
  - špička ocelová
  - maximální vodorovný průhyb 1,5 m
  - fasáda: reflexní sklo, nerez, hliník

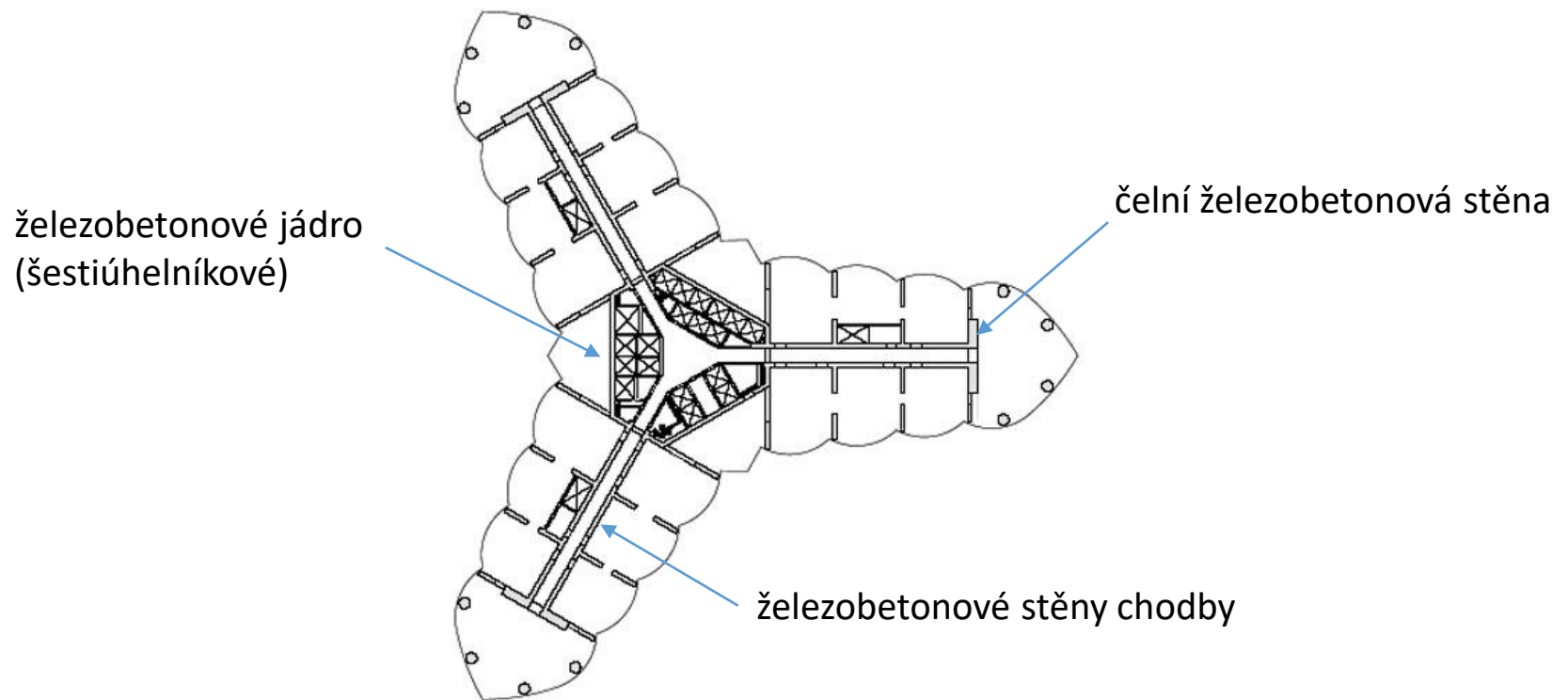
1. Burj Khalifa (Dubai, Spojené arabské emiráty)

- žebrový nosný systém (buttressed core), se 3 žebry podpírajícími vodorovně šestiúhelníkové jádro

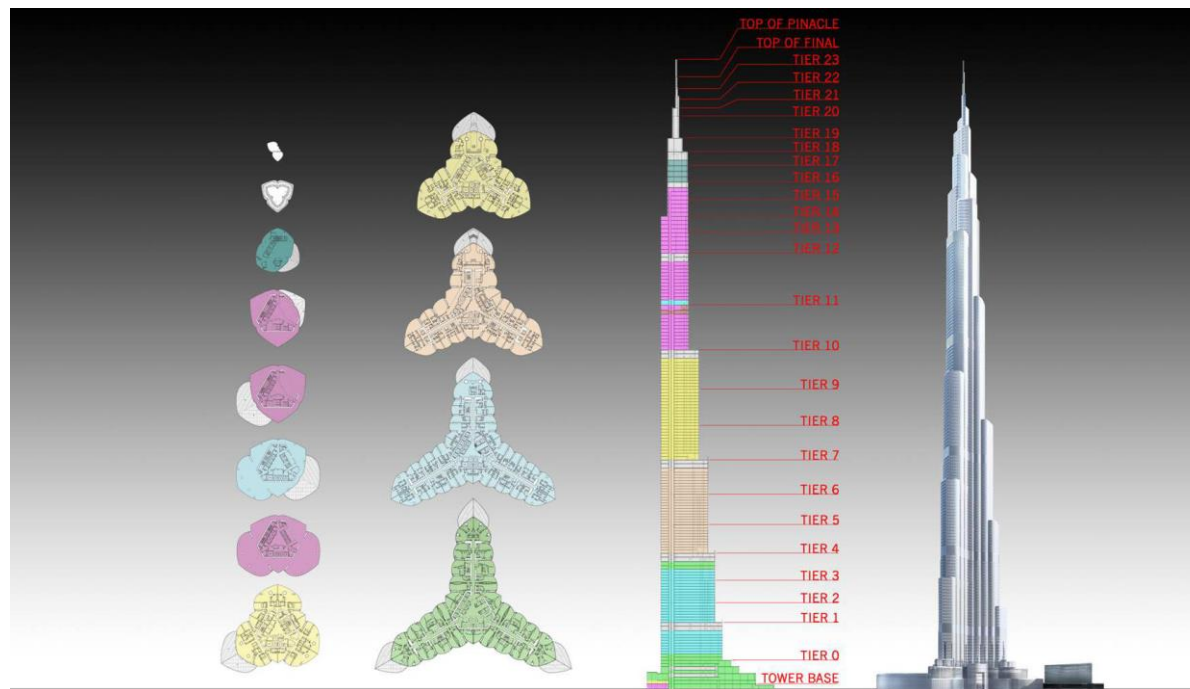
1. Burj Khalifa (Dubai, Spojené arabské emiráty)

- jádro, stěny a obvodové sloupy ztužené deskami stropů
- čelní stěny a chodby přenášejí momenty a smyk od větru
- kroucení od větru přenáší železobetonové jádro (šestiúhelník)

1. Burj Khalifa (Dubai, Spojené arabské emiráty)

- založení na desce tloušťky 3,7 m a 194 pilotách Ø 1,5 m, délky 43 m
- beton do výšky 586 m, výše ocel
- výstup do 768 m
- výborné výsledky pro účinek větru podle měření ve větrném tunelu → nejsou zapotřebí tlumiče
- špice délky 200 m smontována uvnitř a vcelku vysunuta do 830 m

řezy budovou

1. Burj Khalifa (Dubai, Spojené arabské emiráty)

průběh výstavby

2. Merdeka (Kuala Lumpur, Malajsie)

- výška: 679 m (architektonický vrchol budovy)
680 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2023
  - architekt: Fender Katsalidis Architects
  - konstrukce: Leslie E. Robertson Associates;
Robert Bird Group
  - stavba: Samsung C&T Corporation
-
- 118 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem

2. Merdeka (Kuala Lumpur, Malajsie)

3. Shanghai Tower (Shanghai, Čína)

- výška: 632 m (architektonický vrchol budovy)
632 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2015
  - architekt: Jun Xia (M. A. Gensler, Inc.)
  - konstrukce: Thornton Tomasetti Eng. Group
  - stavba: Shanghai Construction Group
-
- 128 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - skládá se z 9 válcových objektů
  - dvojitá prosklená fasáda (mezi nimi je prostor pro návštěvníky), vnější je zkroucená ke snížení účinků větru
  - 106 výtahů (rychlost až 20,5 m/s – nejrychlejší na světě)
  - u vrcholu větrné turbíny k výrobě el. proudu

3. Shanghai Tower (Shanghai, Čína)

průběh výstavby

noční osvětlení

3. Shanghai Tower (Shanghai, Čína)

dvojitá prosklená fasáda

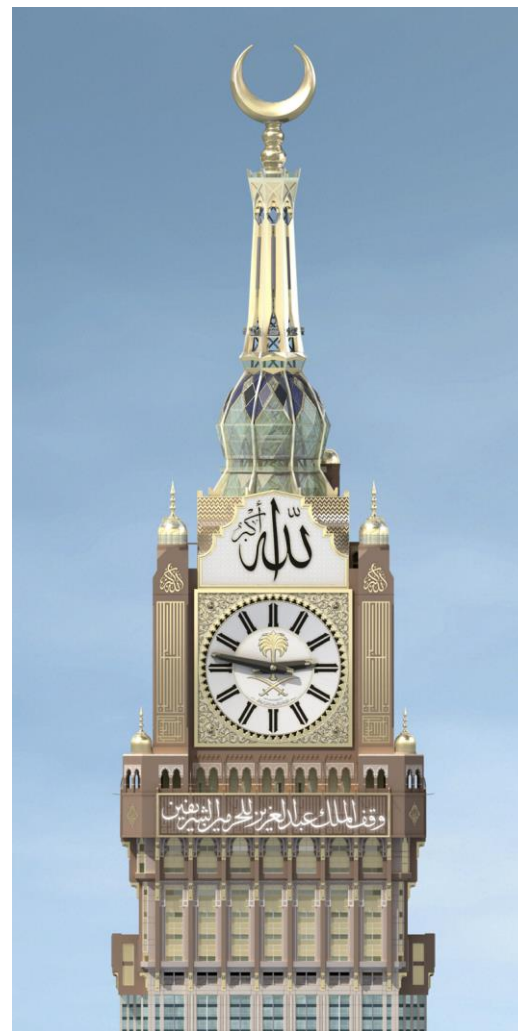
dvojitá prosklená fasáda

4. Makkah Royal Clock Tower (Mecca, Saudská Arabie)

- výška: 601 m (architektonický vrchol budovy)
601 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2012
  - architekt: Dar al-Handasah Shair & Partners
  - konstrukce: Dar al-Handasah Shair & Partners
  - stavba: Saudi Bin Laden Group
-
- 120 podlaží
  - spřažená ocelobetonová konstrukce
  - 96 výtahů
  - ubytování pro 100 000 poutníků
  - hodiny 43x43 m (minutová ručička 22 m)
  - 2 velké požáry během stavby (2008, 2009)

4. Makkah Royal Clock Tower (Mecca, Saudská Arabie)

hodiny 43x43 m

5. Ping An Finance Center (Shenzen, Čína)

- výška: 599 m (architektonický vrchol budovy)
599 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2017
  - architekt: Kohn Pedersen Fox Associates
  - konstrukce: Thornton Tomasetti Eng. Group
  - stavba: China Construction First Group
Construction & Development Co., Ltd.
-
- 115 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 80 výtahů

5. Ping An Finance Center (Shenzen, Čína)

6. Lotte World Tower (Seoul, Jižní Korea)

- výška: 555 m (architektonický vrchol budovy)
556 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2017
  - architekt: Kohn Pedersen Fox Associates
  - konstrukce: Leslie E. Robertson Associates
  - stavba: LOTTE Engineering & Construction
-
- 123 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 58 výtahů
  - ve 118. patře prosklený ohoz (je nejvyšší na světě)
  - v 85. patře plavecký bazén

6. Lotte World Tower (Seoul, Jižní Korea)

7. One World Trade Center (New York City, USA)

- výška: 541 m (architektonický vrchol budovy)
546 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2014
  - architekt: David Childs
(Skidmore, Owings & Merrill)
  - projekt: WSP Group
  - stavba: Tishman Construction
-
- 104 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 73 výtahů
  - na místě WTC1 a WTC2
  - špička ve výši 1776 stop (= rok vyhlášení deklarace nezávislosti USA)

7. One World Trade Center (New York City, USA)

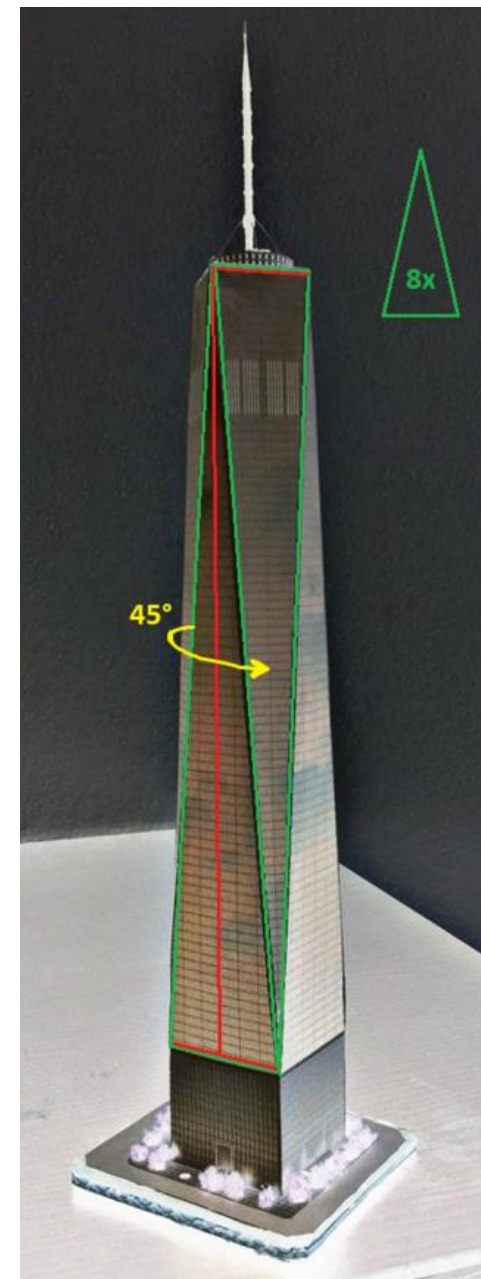

průběh výstavby

průběh výstavby

7. One World Trade Center (New York City, USA)

8. Guangzhou CTF Finance Centre (Guangzhou, Čína)

- výška: 530 m (architektonický vrchol budovy)
530 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2016
  - architekt: Kohn Pedersen Fox Associates
  - projekt: Arup
  - stavba: China State Construction Engineering Corporation
-
- 111 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 86 výtahů

8. Guangzhou CTF Finance Centre (Guangzhou, Čína)

M.M.

KK2 2023/2024

9. Tianjin CTF Finance Centre (Tianjin, Čína)

- výška: 530 m (architektonický vrchol budovy)
530 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2019
  - architekt: Skidmore, Owings & Merrill
  - projekt: Skidmore, Owings & Merrill
  - stavba: China Construction Eighth Engineering Division
-
- 97 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 80 výtahů

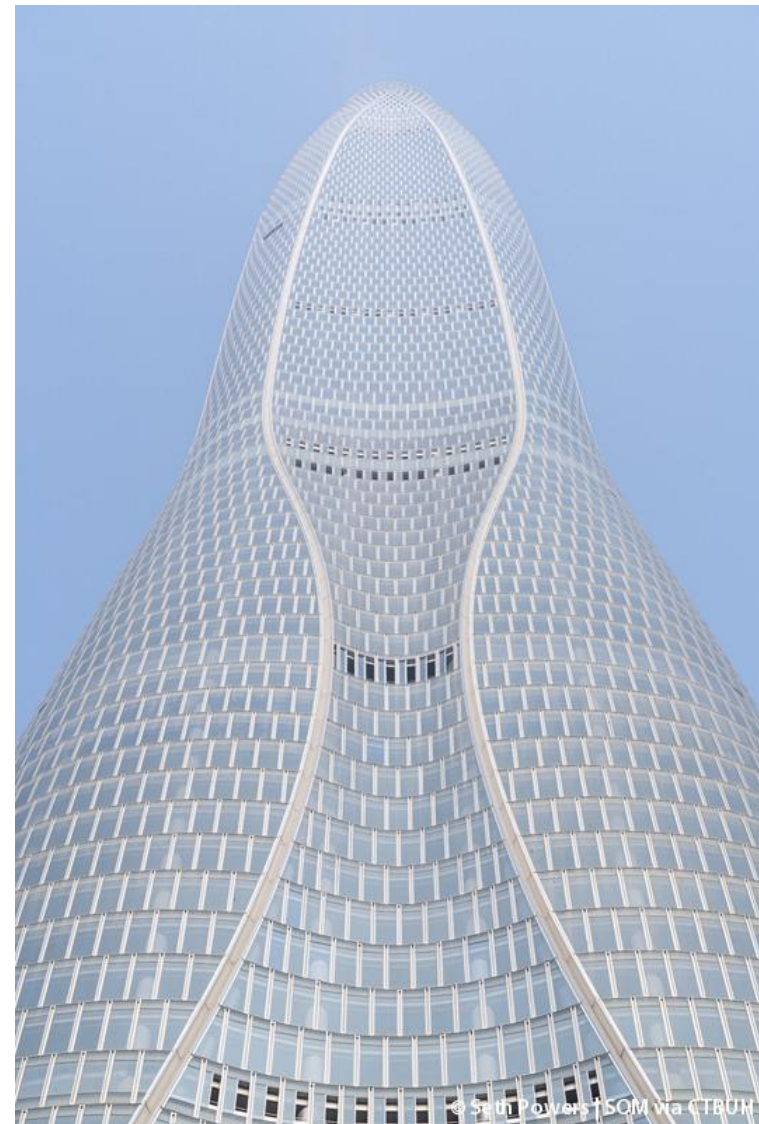

9. Tianjin CTF Finance Centre (Tianjin, Čína)

9. Tianjin CTF Finance Centre (Tianjin, Čína)

10. CITIC Tower (Beijing, Čína)

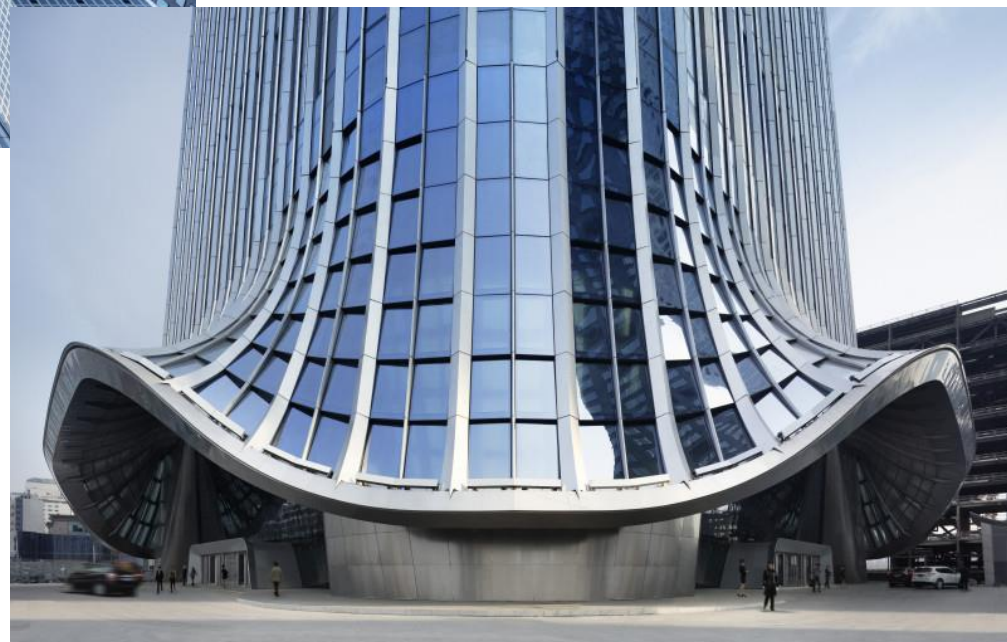
- výška: 528 m (architektonický vrchol budovy)
528 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2018
  - architekt: Kohn Pedersen Fox Associates
  - projekt: Arup
  - stavba: China Construction Industrial & Energy Engineering Group Co.
-
- 109 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 100 výtahů
  - tvarem se podobá přesýpacím hodinám (budova se v prostřední části zužuje z 78 m na 54 m, a následně se rozšiřuje do šířky 69 m)

10. CITIC Tower (Beijing, Čína)

10. CITIC Tower (Beijing, Čína)

11. Taipei 101 (Taipei, Čína)

- výška: 508 m (architektonický vrchol budovy)
508 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2003
  - architekt: C. Y. Lee & partners
  - projekt: Evergreen Consulting Engineering,
Thornton Tomasetti
  - stavba: Kumagai Gumi; RSEA Engineering;
Samsung C&T Corporation
-
- 101 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 61 výtahů
  - tvar podle bambusového výhonku
  - laděný tlumič o hmotnosti 660 t a průměru 5,5 m umístěný v úrovni 88. až 92 patra udržuje budovu ve stabilní pozici při působení tajfunů a zemětřesení

11. Taipei 101 (Taipei, Čína)

vestibul budovy

M.M.

laděný tlumič

KK2 2023/2024

39

Další významné mrakodrapy

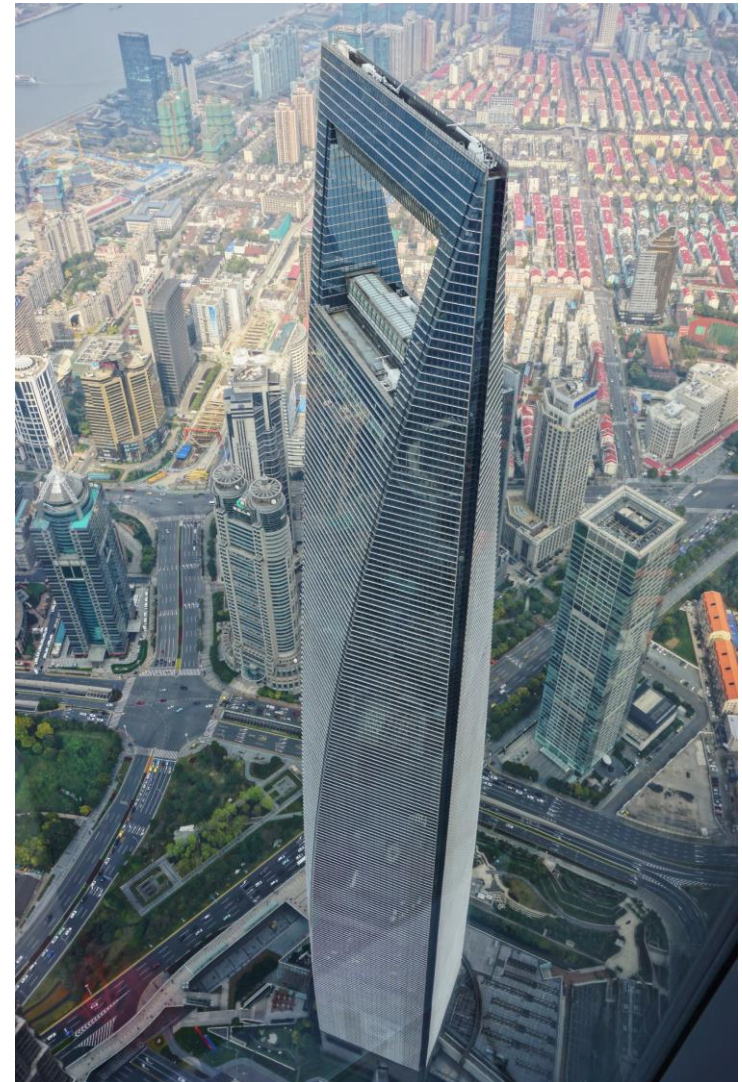
Shanghai World Financial Center (Shanghai, Čína)

- výška: 492 m (architektonický vrchol budovy)
494 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 2008
  - architekt: Kohn Pedersen Fox Associates
  - projekt: Leslie E. Robertson Associates
  - stavba: China State Construction Engineering Corporation
-
- 101 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 91 výtahů
  - původně měl být kruhový otvor $\varnothing$ 46 m (význam „nebe“), ale pro podobnost se symbolem japonské vlajky změněno na obdélník
  - vyhlídka ve výšce 472 m (94. podlaží)
  - 2 laděné tlumiče pod vyhlídkou
  - po 11.9.2001 předimenzováno na náraz letadla a přidány 2 externí výtahy

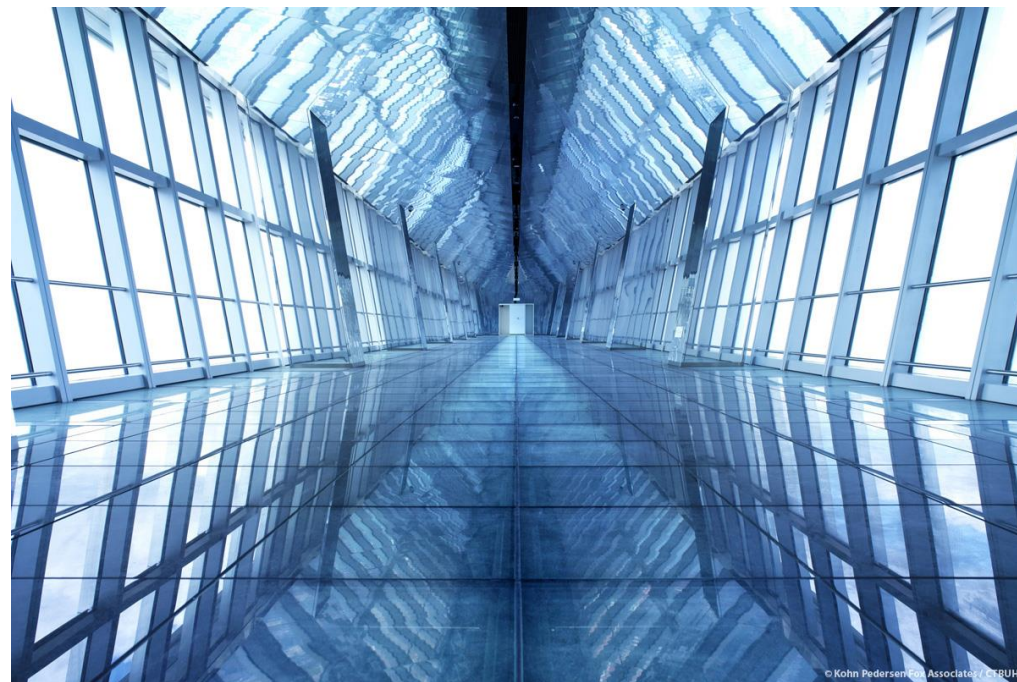

Shanghai World Financial Center (Shanghai, Čína)

Shanghai World Financial Center (Shanghai, Čína)

Vyhledka v 94. patře (472 m)

Petronas Towers (Kuala Lumpur, Malajsie)

- výška: 452 m (architektonický vrchol budovy)
452 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 1998
  - architekt: Cesar Pelli & Associates
  - projekt: Thornton Tomasetti
  - stavba: Hazama Corporation a kol.
-
- 88 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 39 výtahů
  - 58 m dlouhý most spojující oba mrakodrapy mezi 41. a 42. poschodím (ve výšce 170 m)

Petronas Towers (Kuala Lumpur, Malajsie)

Petronas Towers (Kuala Lumpur, Malajsie)

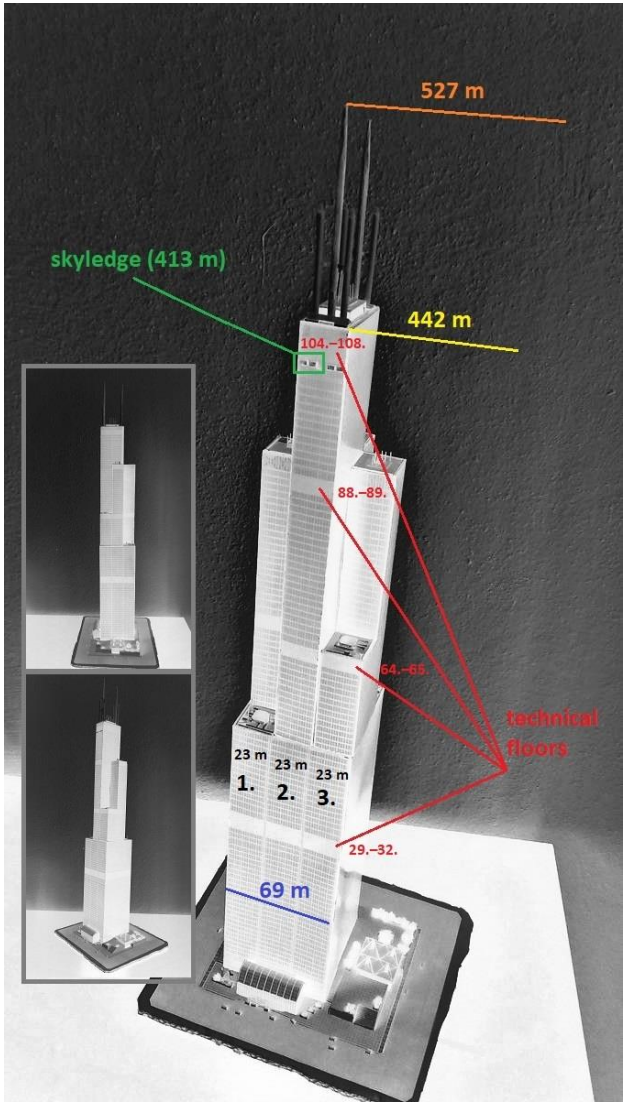

Willis Towers (Chicago, USA)

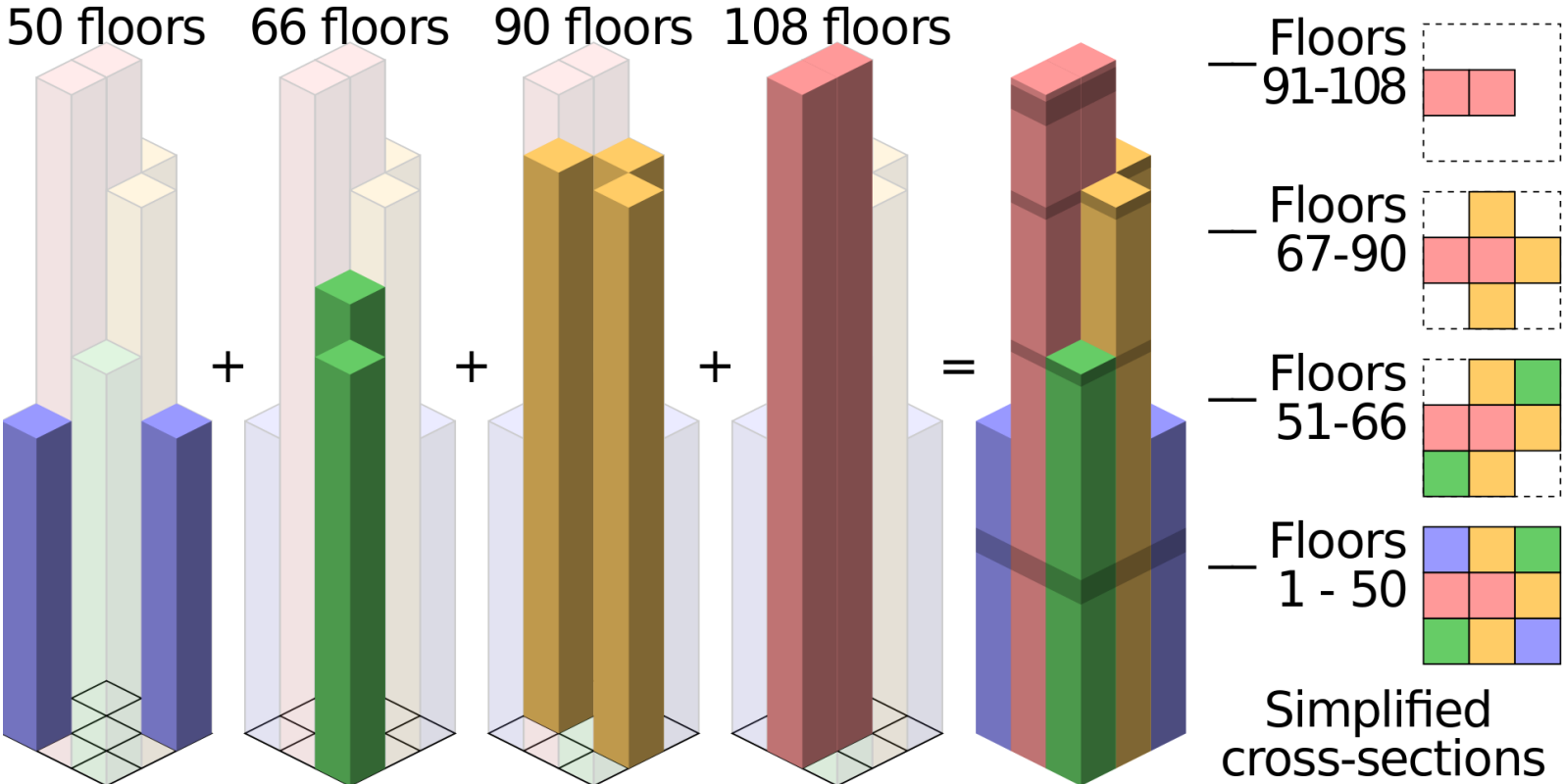
- výška: 442 m (architektonický vrchol budovy)
527 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 1974
  - architekt: Skidmore, Owings & Merrill
  - projekt: Skidmore, Owings & Merrill
  - stavba: Morse Diesel International
-
- 108 podlaží
  - ocelová konstrukce
  - 104 výtahů
  - svazkový trubkový nosný systém
  - 9 svazků 23x23 m, od 90. podlaží jen 2

Willis Towers (Chicago, USA)

Willis Towers (Chicago, USA)

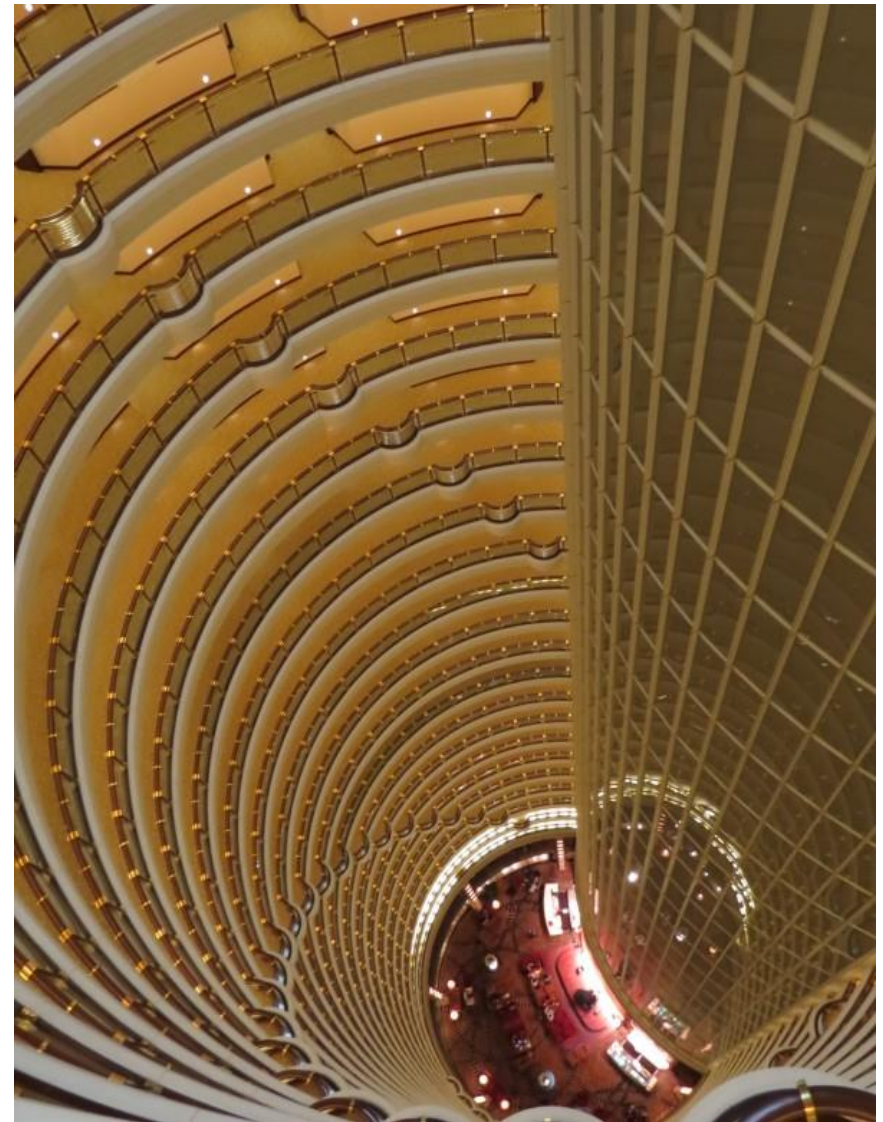

Jin Mao Tower (Shanghai, Čína)

- výška: 421 m (architektonický vrchol budovy)
421 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 1999
  - architekt: Skidmore, Owings & Merrill
  - projekt: Skidmore, Owings & Merrill
  - stavba: Shanghai Construction Group
-
- 88 podlaží
  - ocelová konstrukce se ŽB jádrem
  - 8 spřažených sloupů a 8 ocelových sloupů
  - 61 výtahů
  - zrcadlo vestibulu na celou výšku budovy
  - přenese tajfuny do 200 km/h a zemětřesení do 7 ° RS

Jin Mao Tower (Shanghai, Čína)

Empire State Building (New York City, USA)

- výška: 381 m (architektonický vrchol budovy)
432 m (nejvyšší bod budovy)
  - rok: 1931
  - architekt: C. Y. Lee & partners
  - projekt: Evergreen Consulting Engineering,
Thornton Tomasetti
  - stavba: Kumagai Gumi; RSEA Engineering;
Samsung C&T Corporation
-
- 102 podlaží
  - ocelová konstrukce, celá nýtovaná
  - 73 výtahů
  - náraz bombardéru B25 v roce 1945

Empire State Building (New York City, USA)

Empire State Building (New York City, USA)

Nejvyšší budovy v ČR

1. AZ Tower (Brno)

- výška: 111 m (výška střechy)
  - výška nejvyššího bodu: 116 m
  - rok: 2013
  - architekt: arch. kanc. Burian - Křivinka
-
- 30 podlaží
  - ŽB jádro + ŽB stěny

2. City Tower (původně Český rozhlas, Praha Pankrác)

- výška: 109 m (výška střechy)
- výška nejvyššího bodu: 116 m
- rok: 1993

- 27 podlaží
- ŽB jádro + ocelový skelet
- zahájení stavby 1985
- úpravy Richard Meier (USA) 2007

3. City Empiria (dříve Motokov, Praha Pankrác)

- výška: 104 m
- výška nejvyššího bodu: 132 m
- rok: 1977

- 26 podlaží
- ŽB jádro + ocelový skelet

4. V Tower (Praha Pankrác)

- výška: 104 m
  - výška nejvyššího bodu: 104 m
  - rok: 2018
  - architekt: Radan Hubička
-
- 30 podlaží
  - ŽB jádro + ŽB skelet
  - nejvyšší bytový dům v ČR

4. Ocelové konstrukce – vysoké budovy

Obsah přednášky:

1. Historie
2. Nejvyšší konstrukce
3. Zvláštnosti navrhování
4. Shrnutí

3. Specifika navrhování vysokých budov

Zatížení působící na patrové budovy obecně:

- zatížení : stálé, proměnné, mimořádné
  - svislé: stálé, užité na stropy a střechy, sníh
  - vodorovné: vítr, imperfekce soustavy, seismické účinky

a) Patrové budovy

- cca do 30 pater – dominuje svislé zatížení

b) Vysoké budovy

- dominují vodorovné síly a průhyby

Oproti běžným budovám je u vysokých budov navíc nutné zohlednit a posoudit:

- dynamické účinky větru
  - kmitání ve směru větru a kolmo
  - posouzení výpočtem, model budovy ve větrném tunelu
- účinky zemětřesení
- deformace od zatížení větrem (vodorovný posun ve vrcholu budovy)
- interakce konstrukce budovy s podlažím (tj. aby se budova „nepřevrátila“)

Tlumení kmitání ocelových konstrukcí

- cíl: - snížit vnitřní síly od kmitání (kmitání od větru, dopravy, zemětřesení, ...)
- snížit zrychlení konstrukce na požadovanou hodnotu
- jak utlumit kmitání ocelové konstrukce?
  - 1. tlumení přirozené (vlastní konstrukcí)
  - 2. pomocí tlumičů, které do konstrukce vložíme (rozlišujeme tlumiče pasivní a aktivní)

4. Ocelové konstrukce – vysoké budovy

Obsah přednášky:

1. Historie
2. Nejvyšší konstrukce
3. Zvláštnosti navrhování
4. Shrnutí

4. Shrnutí

- nejvyšší budova na světě
- nejvyšší budova v ČR
- zvláštnosti navrhování vysokých budov

Zdroje:

- Studnička, J.: Navrhování nosných konstrukcí. Ocelové konstrukce. ČVUT 2017.
- Macháček, J.: Přednášky NNK, ČVUT 2018.
- Wald, F.: Přednášky NNK, ČVUT 2018.
- <https://www.skyscrapercenter.com/>
- <http://www.caok.cz/>

KOVOVÉ A DŘEVĚNÉ KONSTRUKCE 2

Příští přednáška:

1. Ocelové konstrukce - halové stavby
2. Ocelové konstrukce - haly velkých rozpětí
3. Ocelové konstrukce - patrové budovy
4. Ocelové konstrukce - vysoké budovy
5. **Ocelové konstrukce - ocelové a ocelobetonové mosty, lávky**
6. Ocelové konstrukce - předběžný návrh prvků ocelových nosných konstrukcí
7. Dřevěné konstrukce - úvod, historie DK, vlastnosti dřeva, dřevo a výrobky na bázi dřeva
8. Dřevěné konstrukce - navrhování - tah, tlak, ohyb, smyk, průhyb; zatížení
9. Dřevěné konstrukce - spoje, ochrana proti znehodnocení a požáru
10. Dřevěné konstrukce - rovinné a prostorové dřevěné konstrukce, patrové budovy, haly
11. Dřevěné konstrukce - historie, krovy, stropy, zesilování
12. Dřevěné konstrukce - předběžný návrh prvků dřevěných nosných konstrukcí

DĚKUJI ZA POZORNOST